30.
-818-
ΓΜ 9654

Η ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

ΠΑΡΑΣΤΑΣΙΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΕΠΤΑ

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ!

Τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 134 Ἐφημερίδος

«Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΙΟΝΙΟΥ ΚΑΙ Ο ΡΗΓΑΣ»

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΛΟΥΖΗ.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΚΕΡΚΥΡΑ,
Τυπογραφεῖον «Η ΙΟΝΙΑ»
Σπυρίδωνος καὶ Ἀρσενίου ἀδελφῶν Κάων.

1863.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

«Νευροῤῥάφοι γὰρ φαῦλοι γενόμενοι, καὶ διαφθαρέντες,
»καὶ προσποιησάμενοι εἶναι, μὴ ὄντες, πόλει οὐδὲν δει-
»νόν· φύλακες δὲ νόμων τε καὶ πόλεως, μὴ ὄντες, ἀλλὰ
»δοκοῦντες, ὁρᾷς ὅτι πᾶσαν ἄρδην πόλιν ἀπολλύουσι.»

(Πλάτ. Πολιτ. δ'.)

Α'.

Ὁ ἀξιότιμος συντάκτης τῆς ἐν Ζακύνθῳ ἐκδιδομένης ἐφημερίδος «ἡ Φωνὴ τοῦ Ἰονίου καὶ ὁ Ῥήγας» λαβών, φαίνεται, ἀφορμὴν ἐκ τοῦ ἐσχάτως δημοσιευθέντος ἄρθρου «Μία λέξις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν φρουρίων Κερκύρας» τοῦ προέδρου τῆς Βουλῆς, καὶ ἐκ τῆς *ἐν Ἀθήναις ὁμοφώνου γνώμης* ὡς πρὸς τὴν ἁρμοδιότητα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἵνα ἐκδώσῃ μεταβατικὸν νόμον περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἰονίων Πληρεξουσίων, ἐν τῷ ἀριθμῷ 134 καταχωρεῖ δύο διακεκριμμένα ἄρθρα, διὰ τοῦ πρώτου τῶν ὁποίων ἀποφαίνεται ὅτι *ἀπέναντι τῶν διατρεξάντων καὶ διατρεχόντων, καθῆκον παντὸς Ἑπτανησίου εἶναι ν' ἀφήσῃ τὴν μίαν ταύτην λέξιν τοῦ Προέδρου, πραγματικῶς ὡς τελευταίαν ἐπὶ τῷ ζητήματι τούτῳ παρά τε τῆς Ἰονίου Ἀντιπροσωπείας καὶ τῆς Ἑπτανήσου ἐν γένει προφερομένην λέξιν, ἄχρις οὗ εἴτε ἡ Ἰόνιος ἀντιπροσωπεία ἐκ νέου συνέλθῃ, εἴτε οἱ Ἰόνιοι πληρεξούσιοι ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει παρακαθήσωσι·* — συμπεραίνει δὲ ὅτι *ὀφείλομεν ν' ἀναθέσωμεν πᾶσαν εὐθύνην, μετὰ πεποιθήσεως, εἰς τὸν Βασιλέα ἡμῶν, ὅστις μᾶλλον τὴν καθ' ἡμῶν καὶ κατ' αὐτοῦ ἐπιβολὴν καὶ κακοπιστίαν αἰσθάνεται·* καὶ ὅτι *τὰ μέλη τῆς Ἰονίου Βουλῆς ὀφείλουσιν ἰδίως νὰ μὴ λησμονήσωσιν ὅτι κοινοποιήσαντα διὰ τοῦ προσφωνήματός των εἰς τὴν Α. Μ. τὴν αἰφνιδίαν καὶ ἀπροσδόκητον διακοπὴν τῶν ἐργασιῶν των, λίαν προσφυῶς εἰς τὸν Βασιλέα τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων μας ἀνέθεσαν*— Διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἀποδεικνύει *θεωρητικῶς, νομικῶς καὶ πρακτικῶς* ὅτι καὶ μετὰ τὴν νόμιμον παῦσιν τῆς Προστασίας, *μὴ ἀρχομένης τῆς συγχωνεύσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους μετὰ*

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, εἰ μὴ κατὰ τὴν εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν εἴσοδον τῶν Ἰονίων πληρεξουσίων, ἡ Ἐθνοσυνέλευσις οὐδεμίαν δύναται νὰ ἐξασκήσῃ ἐπὶ τῶν Ἰονίων δικαιοδοσίαν ἄχρι τῆς εἰσόδου ἐκείνης, καὶ ἑπομένως δὲν δικαιοῦται ἵνα ἐκδώσῃ μεταβατικὸν νόμον σχετικῶς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἰονίων πληρεξουσίων· τοῦτο δὲ δύναται νὰ πράξῃ μόνη ἡ ἐνεστῶσα Ἰόνιος Βουλὴ, τῇ ἐπικυρώσει τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως, ἐπιφέρουσα ὁσασδήποτε τροπολογίας εἰς τὸν ἰσχύοντα Ἰόνιον Ἐκλογικὸν Νόμον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διὰ καθολικῆς ψήφου ἐκλογῆς τῶν πληρεξουσίων.

Τοιαῦτα, ἐν κεφαλαίῳ εἰσὶ τὰ ἄρθρα, τὰ ὁποῖα μετ' ἐπιστασίας ἀναγνώσας, καὶ τὰς ἐννοίας καὶ τὰς λέξεις ἀκριβῶς σταθμίσας, αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην, συνάμα δὲ καὶ τὸ καθῆκον, ἵνα καὶ ἐγὼ δημοσίᾳ τὴν ἐπ' αὐτῶν ἀσθενῆ μου κρίσιν ἐκφράσω, ἄνευ περιαγωγῶν καὶ αἰνιγμῶν, *ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσιν*. Ἐπιλαμβάνομαι ὅθεν τοῦ πρώτου, ἐπιφυλαττόμενος ἵνα ὅσον οὔπω ἐπιληφθῶ καὶ τοῦ δευτέρου, ἐκτὸς ἂν ἡ κύρωσις τῆς *ἐξουδετερώσεως* (1) δὲν καταστήσῃ ματαιόσχολον πᾶσαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἡμετέρων πληρεξουσίων συζήτησιν. Ἐπειδὴ δὲ πιστεύω ὅτι ὁ ἀρθρογράφος εἶναι ὁ ἀξιότιμος βουλευτὴς, καὶ φίλος μου Κ. Λομβάρδος, ἀπευθύνω πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον, ἐν πλήρει πεποιθήσει, ὅτι θέλει ἀποδεχθῆ τὰς φιλικὰς παρατηρήσεις μου **sine ira et odio**·

Β'.

Πολλὰ προεῖδον οἱ τὴν ἐνεστῶσαν Ἰόνιον Βουλὴν συγκροτοῦντες βουλευταὶ, πολλὰς συνέλαβον ὑπονοίας μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τοῦ ἐναρκτηρίου λόγου τοῦ Ἁρμοστοῦ, ἰδίως δὲ κατὰ τὴν συζήτησιν καὶ ἐπιψήφισιν τῆς ἀποφάσεως 7[19 Ὀκτωβρίου 1863. οὐδεὶς πλὴν οὐδὲ κἂν ὠνειρεύθει τὸν τῆς *ἐξουδετερώσεως* τῆς Ἑπτανήσου ὅρον. Τὰ κατὰ τὴν παῦσιν τῆς Προστασίας δικαιώματα τοῦ Βασιλέως, καὶ τὰ Κερκυραϊκὰ φρούρια, κυρίως, καὶ σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν τῆς Βουλῆς, καὶ πρὸς ἐξομάλυνσιν τῶν δυσχερειῶν ἔλαβον χώραν συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Ἁρμοστοῦ, ἐν αἷς, σὺ φίλε, εἰς μίαν τῶν συνήθων ὑπερεκχειλίσεων τῶν πατριωτικῶν αἰσθημάτων σου, τῷ εἶπας σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ τάδε· *Ἂν ἡ Ἀγγλία ἔθετεν ὡς ὅρον τῆς Ἑνώσεως τὴν κατεδάφισιν τῶν φρουρίων μας, τὴν πρόσχωσιν τῶν λιμένων μας, τὴν ἀνασκαφὴν τῶν πόλεών μας, σὺ καὶ οἱ συνάδελφοί σου, ἠθέλατε ἀπαντήσει, ἡ ἀνωτέρα δύναμις ἂς πράξῃ ὅ,τι θέλει· ἡμεῖς τὴν ἕνωσιν ζητοῦμεν, καὶ οὐδέποτε, ἀπέναντι οἱασδήποτε θυσίας ἣν ἡ ἀνωτέρα δύναμις ἤθελε μᾶς ἐπιβάλλῃ, τὴν ἕνωσιν ἠθέλαμεν καταψηφίσει*. Εἶναι, ὅθεν, ἀπορίας ἄξιον, πῶς ἐν ᾧ μεταξὺ τῶν καταστροφῶν δὲν προεῖδες, οὐδ' ἐφαντάσθης καὶ τὴν *ἐξουδετέρωσιν*, πῶς λέγω οὐδεμίαν περὶ τοῦ ὅρου τούτου ποιεῖς μνείαν εἰς τὸ διαληφθὲν ἄρθρον, ἀλλὰ περιοριζόμενος ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν περὶ φρουρίων ὅρον, μὲ τὸν διακρίνοντά σε πατριωτικὸν ζῆλον ἑπτάκις ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ἀνακράζεις !

Τὸ ὅλως ἀπροσδόκητον τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν ἀπέβλεπε καταστροφὴν φρουρίων, λιμένων, ἀγρῶν, καὶ πόλεων, ἀλλὰ τὴν ἐκμηδένωσιν τοῦ περὶ Ἑνώσεως ψηφίσματος καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ πολιτικὴν ἐξόντωσιν τῆς Ἑπτανήσου, ὤφειλε, βεβαίως, νὰ ἐμποιήσῃ εἰς τὴν εὐαίσθητον καὶ πατριωτικὴν καρδίαν σου, τὴν ἀλγεινὴν ἐκείνην ἐντύπωσιν, ἐξ ἧς ἅπαντες ἀδιακρίτως οἱ ἐννοοῦντες τί σημαίνει *ἐπιβεβλημένη οὐδετερότης* κατελήφθησαν· σὲ πείσει δὲ περὶ τῆς ἀνάγκης ἵνα ὑψωθῇ εὔσχημος μὲν ἀλλὰ καὶ παῤῥησιώδης φωνὴ, ἐκ μέρους τῶν Ἰονίων οἵτινες, ἐν τῇ ἐξουδετερώσει τῆς χώρας των, ἔβλεπον πραγματιουμένην ἀντὶ τῆς ψηφισθείσης ποθητῆς ἑνώσεως καὶ συγχωνεύσεως, τὴν διαρκῆ διάστασιν, τὸν ἠθικὸν δηλονότι καὶ πολιτικὸν αὐτῶν θάνατον «ξὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μέγ' ἔξεστι φρονεῖν» (Σοφοκλ).

Ἡ παράστασις ἢ ἡ διαμαρτύρησις ἀπέναντι τηλικαύτης συμφορᾶς, δὲν ἐσήμαινεν οὐδὲ ἠδύνατο νὰ ἑρμηνευθῇ ὡς μεταμέλεια, ἢ *ὡς ἄρνησις τῆς περὶ Ἑνώσεως ψήφου τῆς Βουλῆς*, καθότι καὶ ἀπέναντι τοῦ ὄντως καταστρεπτικοῦ τούτου ὅρου οὐδεὶς τῶν Ἰονίων μετεμελήθη ἢ μεταμεληθήσεται, ἀλλ' ἦτο τὸ μόνον ὅπλον τοῦ ἀδυνάτου κατὰ τοῦ ἰσχυροῦ, ἦτον ἡ πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὴν Ἱστορίαν ἀπολογία μας·—ἦτο δὲ καὶ κάτι τι ἄλλον, περὶ οὗ ἐν τοῖς ἐφε-

(1) Πληροφορούμεθα πανταχόθεν ὅτι μεγάλαι γίνονται προσπάθειαι ἐκ μέρους τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἀνάκλησιν τοῦ ἀπαισίου τούτου ὅρου, καὶ ὅτι πιθανῶς θέλει ἀνακληθῆ.—Ἔστω καὶ αὕτη, ξὺν ταῖς λοιπαῖς, ἀπόδειξις τρανωτάτη τῆς ἀθλιότητος καὶ ἐπιβουλῆς κακοπίστων τινῶν οἵτινες, δημοκοποῦντες, σπερμολογοῦσιν ὅτι παρεξηγήθη ὁ τῆς ἐξουδετερώσεως ὅρος.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ζῆς. Ἄλλως τε, δὲν δύναμαι νὰ παραδεχθῶ ὅτι σὺ φίλε πιστεύεις μὲ τὰ σωστάσου ὅτι ἐκ τῆς διαμαρτυρήσεως ἠδύνατο τυχὸν νὰ λάβῃ ἀφορμὴν ἡ Ἀγγλία *ὅπως ἀποσυρθῇ τῆς περὶ ἄρσεως τῆς Προστασίας προτάσεως καὶ ὑποχρεώσεώς της*. Τὰ διπλωματικὰ μορμολύκεια καταθορυβοῦσιν ἄλλους, οὐχὶ σὲ τὸν γεγυμνασμένον περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ὀξυδέρκειαν ἱκανὴν ἔχοντα, ὅπως, κάλλιον παντὸς ἄλλου, ἐννοήσῃς ποίας ἠδύνατο νὰ συνεπιφέρῃ συνεπείας ἡ ἀνάκλησις οὐχὶ τῆς προτάσεως, καθότι δὲν πρόκειται πλέον περὶ προτάσεως, ἀλλὰ τῆς ὑποχρεώσεως. Ἡ Ἀγγλία οὔτε δύναται, οὔτε διάθεσιν ἔχει ἵνα ἀνακαλέσῃ τὴν πρότασίν της— δὲν δύναται, καθότι πολλαὶ ἤδη ἐπίσημοι πράξεις δεσμεύουσιν αὐτήν· δὲν ἔχει δὲ διάθεσιν, καθότι, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης σκέψεως, δὲν εἶναι τόσῳ εὐήθης ὥστε νὰ μὴ ἐννοῇ ποία τυχὸν ἤθελεν εἶσθαι ἡ μεταξὺ ἡμῶν ἠθικὴ αὐτῆς θέσις, μετὰ τὰ διατρέξαντα· — θέλει νὰ φύγῃ, ἀλλὰ νὰ φύγῃ ἐκδικουμένη, καταστρέφουσα δηλαδὴ καὶ ἐρημόνουσα τὰ πάντα, χάριν, δῆθεν, τῶν ἀγαπητῶν συμμάχων της! Ὁ ἀποικισμός, τὸ ἀέναον τοῦτο φόβητρον δὲν εἶναι τὸ καταπότιον τῆς ἡμέρας· καὶ ἡ Κέρκυρα, οὐχὶ διὰ τῆς καταστροφῆς τῶν φρουρίων καὶ τῶν οἰκιῶν της, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς χύσεως αὐτοῦ τοῦ ὄντως Ἑλληνικοῦ αἵματός της, εἶναι καὶ ἔσεται πάντοτε ἑτοίμη ἵνα δείξῃ εἰς τὸ Πανελλήνιον, καὶ εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα, ὅτι δὲν ἐλησμόνησε τὴν καταγωγήν της. Μὴ φοβῆσαι λοιπόν, φίλε, μεταμελείας, ἕνεκα ἐπαπειλουμένων καταστροφῶν·—ἡ ἱστορία μας δὲν ἤλλαξεν, εἶναι καὶ ἔσεται πάντοτε ἡ αὐτή, ἕως οὗ ὁ Ἥλιος τῆς Ἀνατολῆς θερμαίνῃ τὰ στήθη ταῦτα ἃ ἡ δουλεία καὶ οἱ καταδιογμοὶ κατετραυμάτισαν καὶ ἀπεγύμνωσαν!

Ἡ βανδαλικὴ κατεδάφισις τῶν φρουρίων ἑνὸς μικροῦ καὶ ἀδυνάτου Βασιλείου, δὲν προσέβαλε μόνον τὰ κυρίαρχα τῆς Ἑπτανήσου δικαιώματα, καὶ αὐτὴν τὴν ἀκεραιότητα τῆς ἡμετέρας χώρας, ἀλλὰ καὶ ἀλγεινὸν ἐπέφερε τραῦμα εἰς τὰς καρδίας ἁπάντων τῶν Ἰονίων, ἰδίως δὲ τῶν Κερκυραίων, διὰ τῶν ἱδρώτων καὶ τοῦ αἵματος τῶν ὁποίων. πρὸ τριῶν περίπου αἰώνων, εἶχον ἐγερθῆ καὶ ἐγκαινιασθῆ. Ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Ἑπτανήσου, φίλτατε, δὲν εὑρίσκω μεταξὺ τῶν ἐργασθέντων καὶ συνεισφερόντων πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου φρουρίου, τοῦ περιτειχίσματος, καὶ τῶν προμαχόνων τῆς Κερκύρας, οὔτε Κεφαλλῆνας, οὔτε Ζα-

κυνθίους,, οὔτε Λευκαδίους, ἀλλὰ μόνον Κερκυραίους χορηγήσαντας *la materia* e cento milla opere di fabbricieri — (Marm. lib. 7.) Καὶ εἰς τὴν Κέρκυραν ταύτην, εἰς ἥν, ὡς καλῶς γινώσκεις, ὀφείλεται *κυρίως* ἡ ψήφισις τῆς Ἑνώσεως, σὺ ἀρνῆσαι ἐν δάκρυ, καὶ τῇ ἀμφισβητεῖς ὡς καὶ αὐτὸ τὸ δικαίωμα τοῦ παραπόνου; Καὶ τῇ ἀρνῆσαι ταῦτα ἐν ᾧ τὴν βλέπεις, διὰ στόματος τῶν ἀντιπροσώπων της, κηρύττουσαν, μετὰ ὄντως ἀρχαϊκῆς αὐταπαρνήσεως, ὅτι ἔργῳ καὶ λόγῳ μένει ἀκλόνητος, ἀπέναντι πάσης καταστροφῆς, εἰς τὴν ἰδέαν τῆς Ἐθνικῆς αὐτῆς ἀποκαταστάσεως; Καὶ τί ἄλλον εἶναι ἡ παράστασις ἢ ἡ διαμαρτύρησις εἰ μὴ τὸ παράπονον τοῦ ἀδυνάτου ἀπέναντι τῆς βιαιοπραγίας τοῦ ἰσχυροῦ;

Γ'.

Αἱ σημεριναὶ κατακραυγαί, τῶν πρὸ μικροῦ Ἀγγλοπίστων, κατὰ τῆς Ἀγγλίας, ἂς μὴ σὲ ἀνησυχοῦσι, καθότι ὑπάρχουσι καὶ ἕτεραι φατρίαι αἵτινες, καίτοι τὴν ἐξαπάτην παῤῥησίᾳ ὁμολογοῦσαι, οὐχ ἧττον λυποῦνται καὶ ἀθυμοῦσι ἀκούουσαι διασυρομένην τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ! κραυγάζουσι μή, δῆθεν, παροργίσωμεν αὐτήν. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ εὐάριθμοι τινὲς διακρινόμενοι ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀκεραιότητι χαρακτῆρος, οἵτινες, καίτοι παραδέχονται τὴν ἀνάγκην τῆς διαμαρτυρήσεως ἢ τῆς παραστάσεως, συσταίνουσι πλὴν τὴν μετριοπάθειαν, χωρὶς νὰ σκεφθῶσιν ὅτι ἡ ἁπλῆ καὶ ψυχρὰ τῶν διατρεξάντων ἐξιστόρησις, καὶ ἡ παράθεσις αὐτῶν πρὸς τοὺς ὅρους τῆς ἀπαισίου συνθήκης, ἄνευ ἀνάγκης ῥητορικῶν ἐπιχειρημάτων, εἰς μονότροπον ἀπολήγει συμπέρασμα, τὸ τῆς ἐξαπάτης καὶ τῆς προδοσίας, — ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ὅτι δὲν ὑπάρχει μέσος ὅρος, ἀλλ' ὅτι ἤ, ὡς σύ, δι' ἄλλους ὑψηλοτέρους λόγους, ὑπαγορεύεις, πρέπει νὰ μείνωμεν ψυχροὶ τῆς ἐπαπειλουμένης καταστροφῆς θεαταί, ἢ ἀγαθοπίστως φερόμενοι, ἄνευ διπλωματικῶν σκολιοτήτων καὶ δευτερευόντων σκοπῶν, νὰ ὁμιλήσωμεν θαῤῥαλέως, τὴν μὲν ἀπάτην ἀπαρακαλύπτως καταγγέλλοντες, οὐδαμῶς δὲ παρεκκλίνοντες ἐξ ὧν ἀείποτε ἐπρεσβεύσαμεν ἀρχῶν.

Αἱ ποικίλαι αὗται γνῶμαι, ἧτο φαινόμενον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἂν ἀπροκαταλήπτως ἐσκέπτεσο, οὐ μόνον δὲν ἤθελας καταθορυβηθῆ, ἀλλὰ καὶ εὐκόλως ἤθελας δυνηθῆ νὰ διακρίνῃς τὴν αἶραν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ἀπὸ τὸν σῖτον. Τῷ ὄντι, καθὼς ὅταν ἐπρόκειτο περὶ τῆς ψηφίσεως τῆς ἑνώσεως, μεταξὺ τῶν ἀληθῶς καὶ εἰλικρινῶς δυσπιστούντων, ὑπῆρχε καὶ ἡ γεγηρακεῖα καταχθονιότης ἥτις ἐξ ἄλλων ἀρχῶν ὁρμωμένη καὶ ἄλλους ἐπιδιώκουσα σκοποὺς, ἐθρήνει καὶ ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ ἐκραύγαζε, μεταξὺ δὲ τῶν ῥιζοσπαστῶν τῆς ὑστεραίας, καὶ πρὸ πάντων μεταξὺ τῶν Ἀγγλοπίστων ὑπῆρχον καὶ ἀληθεῖς πατριῶται οὐδέποτε τὸν μανδύαν τοῦ ἁγνοῦ ῥιζοσπαστισμοῦ ἀπεκδυσάμενοι, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἡ ὑποστήριξις τῶν μὲν, οὐδὲ ἡ κατακραυγὴ καὶ ὁ βακχικὸς ἐνθουσιασμὸς τῶν δὲ τοὺς εἰλικρινῶς δυσπιστοῦντας διέσεισαν ἢ κατεθορύβησαν, οὕτω καὶ τώρα ὑπάρχουσι καὶ καταχθόνιοι, καὶ ῥιζοσπάσται τῆς ὑστεραίας καὶ Ἀγγλόπιστοι ἀγαθῆς καὶ κακῆς πίστεως, ἐξ ὧν οἱ μὲν ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ κραυγάζουσιν, οἱ δὲ κατὰ τῆς προδοσίας ἐξανίστανται.

Ἄλλως τε, οὐχὶ ἐκ τῶν κατακραυγῶν τῶν μὲν, ἢ ἐκ τῆς κωφότητος τῶν δὲ, οὐδὲ ἐκ δημοκοπικῶν παραληρήσεων, ὁδηγοῦνται οἱ ἐχέφρονες καὶ ἀληθεῖς πατριῶται, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῆς τῆς βαρύτητος τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον καὶ σὺ αὐτὸς ἤθελας κρίνῃ ἀλλαιοτρόπως, ἂν οὐχὶ εἰς τὸν περὶ φρουρίων ὅρον ἀποκλειστικῶς περιωρίζεσο, ἀλλὰ καὶ τὸν τῆς ἐξουδετερώσεως, ὡς ὤφειλας, ἐλάμβανες ὑπ᾽ ὄψιν — ἀπέναντι τοῦ ὅρου τούτου, φίλε, ἂν ἡμεῖς σιγήσωμεν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ! *παρὰ τὴν ἐπὶ τῶν φρουρίων μας ἐξακολούθησιν τῆς ξένης σημαίας, κάλλιον*, λέγεις, *ἡ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων των ἀνύψωσις τῆς ἡμετέρας*· ἀλλ᾽ εἶναι ζήτημα, φίλε, ἂν ἡ *ἐξουδετέρωσις*, ἡ νέα αὕτη τῶν χειρῶν, τοῦ νοός μας, καὶ ἐν γένει πάσης πατριωτικῆς ἐνεργίας μας, δέσμευσις καὶ παραλυσία, σοὶ ἐπιτρέψῃ καὶ αὐτὴν τὴν Ἐθνικὴν σημαίαν, ἔστω καὶ ἐπὶ τῶν ἐρειπίων, νὰ ἀνυψώσῃς· ἀντὶ ἑνώσεως καὶ συγχωνεύσεως Κινεζικὸν τεῖχος μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς Ἑλληνικότητος ἐγείρεται, καὶ νέον Ἐθνικὸν μαρτυρολόγιον ἐγκαινιάζεται! . . Ἰδοὺ *τὸ πρῶτον τῆς διπλωματίας βῆμα*. Ἐπιθυμεῖς νὰ ἴδῃς καὶ *νὰ γνωρίσῃς τὰ μετὰ ταῦτα*; Ἐρώτησον τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν σου, καὶ θέλει σοὶ τὰ ὑποδείξει. . . . . . Ἂν δὲν εἴμην Ἕλλην, ἓν πρὸς ἓν τὰ *μετὰ ταῦτα* ἤθελον σοὶ ἐπαριθμήσει, ἄνευ διπλωματικῶν ἀποσιωπήσεων καὶ ἑλιγμῶν· δυστυχῶς πλὴν οὐδὲ δύναμαι οὐδὲ πρέπει ἐγὼ πρῶτος ν᾽ ἀνασείσω τὸ

παραπέτασμα. . . . Ἅπαντες οἱ ἐπὶ τῶν πατρίων ἀπαθῶς καὶ εἰλικρινῶς πρὸ μακροῦ χρόνου σκεπτόμενοι, εἰς *τὸ πρῶτον τοῦτο βῆμα*, διορῶσι καὶ τὰ *μετὰ ταῦτα* πραγματιούμενα, καὶ δὲν ἀπατῶνται, ἐκτὸς ἂν εἰς τὰς λέξεις *ἐπιβεβλημένη ἐξουδετέρωσις* ἀποδωθῇ, ἄλλη σημασία ἐκείνης ἣν μέχρι τῆς ὥρας ταύτης ἀποδίδει ἡ τῶν δημοσιολόγων ἐπιστήμη καὶ αὐτὴ ἡ διπλωματία.

Ἡ ἰδέα σου δὲ ὅτι πρέπει νὰ μείνωμεν ψυχροὶ θεαταὶ, διότι *ἡ Βουλὴ ἔπραξε πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ σώσῃ τὴν τιμὴν καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἑπτανήσου*, καὶ ἵνα μὴ μᾶς ἐκλάβωσιν ὡς ἀμυνομένους, καὶ διὰ τῆς ἀμύνης μας δικαιολογήσωμεν ὀψέ ποτε τὴν βιαιοπραγίαν των, δεῖται ὑποστάσεως· καθότι, ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν ἡ Βουλὴ δὲν εἶχε τὸν κατάλληλον καιρὸν ἵνα εἰς τὴν πρὸς τὴν Ἄνασσαν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας παράστασίν της ἀναπτύξῃ δεόντως τὰ ἐπὶ τῶν Φρουρίων δίκαιά μας, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ εἰς τὴν παράστασιν ἐκείνην οὐδεμία περὶ τῆς ἐξουδετερώσεως εἰπώθη λέξις, διότι οὐδεὶς οὐδέποτε τὴν ὠνειρεύθη, καὶ προσθέτω ὅτι οὐδὲ ἠδύνατο νὰ τὴν ὀνειρευθῇ, ἀφ᾽ οὗ ἡ Βουλὴ προσεκαλεῖτο τὴν ἕνωσιν καὶ οὐχὶ τὴν διηνεκῆ διάζευξιν νὰ ψηφίσῃ. Ἡ Βουλὴ συνέλαβεν ὑπονοίας περὶ ὁμοσπονδίας οὐχὶ δὲ περὶ ἐξουδετερώσεως, καὶ ἑπομένως ὡς πρὸς ταύτην οὐδὲν ἔπραξεν, οὐδεμίαν ἐπρόφερε λέξιν. Ἂν δὲ νομίζῃς ὅτι τὸ ψήφισμα ἤρκει, σοὶ ἀπαντῶ ὅτι ἀπέβαινε τότε πάντῃ περιττὴ καὶ ἡ περὶ Φρουρίων παράστασις, καθότι ἡ ἕνωσις καὶ ἡ συγχώνευσις ᾐνίττετο τὴν ἀκεραιότητα τῆς Ἑπτανήσου, οὐχὶ δὲ τὴν κατακερμάτισιν αὐτῆς, ἡ δὲ κατεδάφισις καὶ καταστροφὴ τῶν Φρουρίων καὶ ὀχυρωμάτων ἦτο καὶ εἶναι ἡ τῆς χώρας κατακερμάτισις.

Ἄλλως τε, δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, διὰ ποῖον ἄπορον λόγον ἡ σημερινὴ παράστασις καὶ διαμαρτύρησις δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς δικαιολόγησις τῆς βιαιοπραγίας, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἰσχυροὶ, οἱ ἄνευ ἡμῶν περὶ τῆς χώρας καὶ τῆς τύχης ἡμῶν δικάζοντες, δύνανταί ποτε νὰ μᾶς εἴπωσι, σεῖς ὑπερασπίσθητε τὰ δίκαιά σας, σεῖς διεμαρτυρήθητε, καὶ ἀπέναντι τῆς ὑπερασπίσεως καὶ διαμαρτυρήσεως ταύτης ἡττηθέντες, οὕτως εἰπεῖν, κατ᾽ ἀντιμωλίαν, δὲν δικαιοῦσθε ἵνα ὑψώσητε πλέον τὴν φωνὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως. Ταῦτα, φίλε, ἐπίτρεψόν μοι νὰ σοὶ τὸ εἴπω, εἶναι λογοπαίγνια σοφιστῶν, δυνάμενα μὲν νὰ κάμωσιν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς βλάκας, οὐχὶ δὲ εἰς τοὺς σῶας ἔχοντας τὸν νοῦν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

καὶ τὰς φρένας. Καί, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα, τότε ἔπρεπεν ἐκ τοῦ ὑπαρχῆς νὰ σιγήσωμεν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν Φρουρίων, ἵνα προλάβωμεν τὸν κίνδυνον ὃν σὺ τώρα, κατὰ πρώτην φοράν, προβλέπεις, καὶ ἀπέναντι τοῦ ὁποίου ἀγωνίζεσαι ἵνα μᾶς προφυλάξῃς διὰ τοῦ ὀψιγόνου ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ!

Δ′.

Ἐπὶ τέλους συμπεραίνεις, *πᾶσαν εὐθύνην ἂς ἀφήσωμεν εἰς τὸν Βασιλέα καθότι καὶ ἡ Βουλὴ διὰ τοῦ πρὸς Αὐτὸν προσφωνήματός της, εἰς Αὐτὸν προσφυῶς τὴν περιφρούρησιν τῶν δικαιωμάτων μας ἀνέθεσεν.* Ἂν ἀπ᾿ ἀρχῆς, φίλε, ταύτην μόνην τὴν ἰδέαν ἤθελας ἐκφράσῃ, ἠδύνασο νὰ παραλείψῃς τὰ τόσα ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ!—Σ᾿ ἐννοῶ, καὶ λυποῦμαι μόνον ὅτι ἡ τιμιότης καὶ αἱ περιστάσεις δὲν μοὶ ἐπιτρέπουσι ν᾿ ἀνασκευάσω προσηκόντως τὸν στοχασμόν σου τοῦτον·—οὐχ ἧττον, οὐδὲ δύναμαι καὶ καθ᾿ ὁλοκληρίαν νὰ σιωπήσω.

Εἶναι, φίλε, ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἠγνώει παντάπασιν τὰ εἰς τὰ καταγώγια τοῦ Dawning Street τεκταινόμενα πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου Του· διάφορα ἔγγραφα, μετὰ τὴν ἀπαισίαν ταύτην συνθήκην δημοσιευθέντα διὰ τοῦ τύπου, μᾶς παρέχουσι τὴν ἐναντίαν ἀπόδειξιν. Δὲν ἐρευνῶ πῶς καὶ διὰ ποίους λόγους ἀπεφάσισεν ἵνα καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα—κατέβη, καὶ ἡ κάθοδός του ἐθεωρήθη σωτήριος. Τώρα, δυοῖν θάτερον, ἢ συνήνεσεν πρὶν καταβῇ, ἢ οὐδεμίαν ἔδωκεν συναίνεσιν. Ἂν συνήνεσε—τοῦθ᾿ ὅπερ δὲν παραδέχομαι— ἐκ τῶν προτέρων καὶ πρὶν ἢ μᾶς ἴδῃ καὶ παρ᾿ ἡμῶν περὶ τῶν δικαιωμάτων μας πληροφορηθῇ—ἂν τῷ εἶπον, πορεύθητι καὶ θέλει γίνει τὸ κατὰ δύναμιν πρὸς θεραπείαν ἢ μετρίασιν τοῦ κακοῦ, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἂν ἠπατήθη—καὶ δὲν ἦτο δύσκολον—καὶ ἄν, ὡς ἐκ τῶν διατρεχόντων ἐπείσθη—καὶ δὲν ἀμφιβάλλω—περὶ τῆς ἀπάτης, καὶ προὐτίθεται ἵνα διαμαρτυρηθῇ καὶ ἀρνεῖται ἵνα προσυπογράψῃ τὴν τελευταῖαν συνθήκην, τότε, βεβαίως, ἔχει μεγίστην ἀνάγκην ἵνα διὰ παντοίων νομίμων μέσων τὸν ὑποστηρίξωμεν, καὶ μάλιστα νὰ λάβωμεν ἡμεῖς τὴν πρωτοβουλίαν, ἵνα παρέξωμεν Αὐτῷ οὐ μόνον εὐπρόσωπον ἀλλὰ καὶ νόμιμον δικαιολόγησιν πρὸς ἀνάκλησιν τῆς δολίως ἐφαρπασθείσης συναινέσεώς του — Ἂν δὲ οὐδεμίαν ἔδωκε συναίνεσιν—ὡς ἀδιστάκτως πιστεύω — τότε πάλιν ἔχει ἀνάγκην τῆς ἡμετέρας ὑποστηρίξεως, ἵνα δύναται ἐντονώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, τὰ ἐπιβουλευόμενα τοῦ λαοῦ του δίκαια νὰ ὑπερασπισθῇ. Τὴν σιωπήν μας ὑπολαμβάνοντες οἱ ἰσχυροὶ ὡς ἔμμεσον καὶ σιωπηρὰν συγκατάθεσιν δύνανται νὰ τῷ εἴπωσιν — οἱ ὑπήκοοί σου συναισθανόμενοι τὴν ἀκροτάτην πολιτικὴν ἀνάγκην τὴν ὑπαγορεύσασαν τὰς ἀποφάσεις μας, σιγῶσι· παῦσον λοιπὸν ἀπὸ τοῦ νὰ μᾶς παρενοχλῇς, καὶ ὑπόγραψον τὴν συνθήκην, ἣν χάριν Σοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ ἀνακαλέσωμεν. Κατ᾿ ἄμφω, ὅθεν, τὰς περιπτώσεις ἀπέβαινεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα εὔσχημος μὲν ἀλλὰ καὶ παῤῥησιώδης παράστασις ἢ διαμαρτύρησις ὁποία ἦτον ἐκείνη ἣν ὑπέγραψαν οἱ Βουλευταὶ Κερκύρας, Κεφαλληνίας καὶ Παξῶν, συνεμερίσθησαν δὲ οἱ Λευκάδιοι καὶ Κυθήριοι (1) καὶ τὴν ὁποίαν σὺ ἀπεποιήθης νὰ ὑπογράψῃς, οὐχὶ διὰ τοὺς λόγους ἐφ᾿ ὧν τὰ ΠΡΟΣΕΧΕΤΕ τοῦ ἄρθρου σου στηρίζεις, ἀλλὰ διότι συνεπὴς πάντοτε εἰς τὰς ἀρχάς σου, ἤθελας *ἅπασαν τὴν εὐθύνην ν᾿ ἀφήσῃς εἰς τὸν Βασιλέα.*

Ἐρωτῶ σε πλήν, φίλε, ἂν ὁ Βασιλεὺς ἀπέναντι πασῶν τῶν προσπαθειῶν του, ἀπετύγχανε, τότε, ἵνα ἀπαλλαχθῇ τῆς εὐθύνης ἣν εἰς Αὐτὸν μόνον ἀναθέτεις ·τί ὤφειλε νὰ πράξῃ ; . . . Ἡ ἀπάντησις, κατὰ σέ, εἶναι εὐχερεστάτη καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ τὴν ἀκούσω, διότι τὴν γινώσκω· — ἀλλὰ πιστεύεις ἀληθῶς ὅτι, ἂν ὁ Βασιλεύς, εἰς ἃς διακείμεθα περιστάσεις, ἔπραττεν ὡς σὺ γνωματεύεις, ἐσώζετο τὸ ἔθνος καὶ ἡ Ἑπτάνησος ; . . . . Πράττων δὲ παρὰ τὰς εὐχὰς καὶ τὰς γνωματεύσεις σου, οὐχὶ ἐξ οἰκίας θελήσεως, ἀλλ᾿ ἀναγκαζόμενος ὑπὸ τῆς ἀμειλίχου πολιτικῆς, τότε ·τί ἤθελας εἴπει ; . . . Περὶ τούτου δὲν ἔχω ἀκριβῆ γνῶσιν, ἀλλ᾿ εὐκόλως δύναμαι νὰ τὸ μαντεύσω, οὐχὶ δὲ καὶ εὐκόλως νὰ τὸ γράψω . . . . Σύ, φίλε, εἶσαι συνεπὴς συνεπέστατος πρὸς τὰς ἀρχὰς ἃς ἀείποτε ἐπρέσβευσας, καὶ τὰς ὁποίας ἅπαντες οἱ ἀληθεῖς πατριῶται ἀσπάζονται, μὲ μικράν τινα τροπολόγησιν ἣν ἡ σύνεσις καὶ ἡ ἀδυσώπητος εἱμαρμένη ὑπαγορεύουσι—καιρὸς παντὶ πράγματι — Μή, πρὸς Θεοῦ, κατὰ τὰς

---

(1) Καθ᾿ ἃ προκύπτει ἐκ τῶν πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς ἐπιστολῶν, τῶν δημοσιευθεισῶν διὰ τοῦ τύπου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

πρώτας ταύτας στιγμὰς, δώσωμεν, ἄκοντες, ἀφορμὴν εἰς τὴν δημοκοπίαν νὰ μᾶς καταπνίξῃ — γινώσκεις, κάλλιον παντὸς ἄλλου, πόσοι καὶ ποῖοι κερδοσκοποῦντες ἐπὶ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν αἰσθημάτων μας ἀνεδείχθησαν, κατὰ τὸ παρελθὸν σωτῆρες τῆς πατρίδος·— Ἀνάγκη πολιτικὴ ἑκόντας ἄκοντας μᾶς ἐπέβαλε σιωπὴν — ἐν καιρῷ πολέμου ἀπαιτεῖται ὕλη . . . . Σήμερον πλὴν ἅπαντες συναισθανόμεθα τὴν ἀνάγκην τῆς ἐργασίας πρὸς διοργάνωσιν τοῦ Κράτους τὸ ὁποῖον ῥέπει, δυστυχῶς, εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν, καὶ ἵνα καταδειχθῶμεν ἄξιοι αἰσιωτέρου μέλλοντος. Ἡ ἐνέργεια καὶ ἐργασία αὕτη, ἔχουσα ὡς κέντρον καὶ ἀφετηρίαν τὸν προορισμὸν τοῦ Ἔθνους, ἀντὶ νὰ παραλύσῃ ἢ ἀναχαιτίσῃ, οὔτε πρὸς στιγμὴν, τὰς μεγάλας Ἐθνικὰς προσπαθείας μας, ἔτι μᾶλλον θέλει τὰς ἐνισχύσει. Πρόσεχε πλὴν ὅτι οὐχὶ πάντες ἀδιακρίτως δύνανται νὰ παρέξωσι τὴν ἐργασίαν ταύτην, καὶ ὅτι ὑπάρχουσι μεταξὺ ἡμῶν δύο μεγάλαι φατρίαι, ἡ μὲν τῶν ἀνικάνων οἵτινες ἐκμεταλευόμενοι τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἰδέας μας εἶναι ἕτοιμοι ἵνα διὰ τῆς δημοκοπίας ἀναπληρώσωσι τὸ ὑστέρημα, ἡ δὲ τῶν ἀρχολιπάρων οἵτινες οὐ μόνον εἶναι ἕτοιμοι ἵνα τὰς ἐκδουλεύσεις των παρέξωσι εἰς τὸν πλειονοδοτοῦντα, ἀλλ᾽ ἔχουσι καὶ ἀρκετὴν ἱκανότητα ὅπως πᾶσαν ὄντως ἐθνικὴν ἐνέργειαν παραλύσωσι. Αἱ δύο αὗται φατρίαι καιροφυλακτοῦσιν ἐνεδρεύουσαι, ὅπως ἡ μὲν κηρυττομένη ἡμετέρα φίλη καὶ πρόμαχος, ἡ δὲ πολεμία ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς εἰς τοὺς κυβερνόντας ἀφοσιώσεως, ἐπιπέσωσι ἐπὶ τοῦ τραχήλου μας καὶ μᾶς καταπνίξωσι— καταπνίξωσι δηλαδὴ, ἁπάσας τὰς περὶ μέλλοντος προσπαθείας τῶν γνησίων τῆς ἰδέας ὑπηρετῶν.

Βλέπεις, φίλε, πόσον ἀκροσφαλὴς εἶναι ἡ σημερινή μας θέσις —ἂς μὴ δώσωμεν ἡμεῖς ἀφορμὴν οὔτε εἰς τοὺς μὲν, οὔτε εἰς τοὺς δὲ, παρασκευάζοντες εἴτε ἐκ τῶν προτέρων, εἴτε ἐκ τῶν ὑστέρων τὸ πεδίον τῆς συστηματικῆς διαμαρτυρήσεως, τὸ ὁποῖον εἰς ἣν εὑρισκόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ τὸ ἔθνος παναθλίαν κατάστασιν, δύναται μὲν νὰ ὠφελήσῃ τὴν ἀγυρτείαν καὶ τὴν δουλοφροσύνην, οὐδέποτε πλὴν τὴν Ἑλληνικότητα. Καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος οὗ ἕνεκεν ἐπεκρότησάν τινες εἰς ἣν ἐξέφρασας ἰδέαν, τοῦ νὰ μείνωμεν δηλ: ψυχροὶ θεαταὶ, ἀφίνοντες πᾶσαν τὴν εὐθύνην εἰς τὸν Βασιλέα.

Τὸ μέγεθος τῆς συμφορᾶς ἀφ᾽ ἑνὸς, ἡ τιμιότης δὲ καὶ ἡ ἀγαθο-

πιστία ἀφ᾽ ἑτέρου, ὑπηγόρευον τὴν πορίαν ἣν ἐβάδισαν οἱ ὑπογράψαντες καὶ οἱ συμμερισθέντες τὴν πρὸς τὸν Βασιλέα παράστασιν Βουλευταί —Ἡ παράστασις ἐκείνη δὲν ἠδύνατο βεβαίως νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς πατριώτας τῆς ὑστεραίας, οἵτινες, κεκαυτηριασμένην ἔχοντες τὴν συνείδησιν, δὲν ἐτόλμησαν μετὰ παῤῥησίας νὰ τὴν πολεμήσωσι, περιορισθέντες εἰς τὰ σκολιὰ καὶ ἐπίβουλα, ἐκεῖνα μέσα ὧν ἀείποτε τὸ ψεῦδος χρᾶται πρὸς ἐπισκοτασμὸν τῆς ἀληθείας. Εἶπον ἐν τῷ σκότει τῶν καταγωγίων των ὅτι ἦτο περιττὴ ἡ ἐξιστόρησις τῆς Πολιτικῆς τῆς Ἑπτανήσου καταστάσεως, καὶ παρὰ πολὺ δριμὺ καὶ ἀπότομον τὸ μέρος τὸ ἀφορὸν τὴν ἐξουδετέρωσιν, λησμονήσαντες, οἱ δαιμόνιοι ὅτι ἡ παράστασις δὲν ἐγράφετο δι᾽ ἡμᾶς, καὶ ὅτι τόσῳ ἀκριβῆ ἰδέαν ἔχουσιν ἐν Ἑλλάδι περὶ τῆς Ἑπτανησίου Πολιτείας, ὥστε ἀνήρ τις, ἄλλως τε λίαν σεβαστὸς διὰ τὴν παιδείαν καὶ τὰς μεγάλας δημοσιολογικὰς αὐτοῦ γνώσεις, γράφων περὶ Ἑπτανήσου ἐν ἔτει 1860 κατατάττει αὐτὴν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπὸ *ἡμικυριαρχίαν* διατελουσῶν Ἐπικρατειῶν, ὡς τὸ Μαυροβούνιον καὶ αἱ Ἡγεμονίαι·— λησμονήσαντες ὅτι ὁ τῆς οὐδετερότητος ὅρος τὸν ὁποῖον οἱ μὲν βλάκες δὲν ἐννοοῦσιν, οἱ δὲ *ἐπίβουλοι* καὶ *μοχθηροὶ* δὲν θέλουσι νὰ ἐννοήσωσι, σὺ δὲ παντάπασιν ἀποσιωπᾷς, δι᾽ ἡμᾶς μὲν εἶναι πολιτικὸς θάνατος, διὰ δὲ τὸ Βασίλειον ὑπόνομος τὰς βάσεις αὐτοῦ ὑποσκάπτουσα. Εἶναι αὕτη ἡ ὁμόφωνος γνώμη τῆς Ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, καὶ διακεκριμένων φιλελλήνων οἵτινες διὰ τὰ φῶτα, καὶ διὰ τὰς ὑψηλὰς αὐτῶν σχέσεις καὶ γνῶσιν ἀκριβεστέραν ἔχουσι τῶν διατρεχόντων, καὶ ἁρμοδιώτεροι τῶν ἡμετέρων βαθράκων εἶναι ὅπως γνωματεύσωσι περὶ τῶν καταστρεπτικῶν συνεπειῶν τοῦ ἀπαισίου τούτου τῆς συνθήκης ὅρου. Ταῦτα συνειδότες, τοὺς μὲν βλάκας καὶ μοχθηροὺς βάλλομεν εἰς κόρακας· ὑπενθυμίζοντες δὲ πρὸς τοὺς ὑπερφιάλως μετριοπαθεῖς τὸ ἀθάνατον τοῦ ἡμετέρου ῥήτορος ἀπόφθεγμα »*Οὐδὲν ἂν εἴη τοῖς ἐλευθέροις μεῖζον ἀτύχημα, τοῦ στέρεσθαι τῆς παῤῥησίας*» (Δημοσθ.) λέγομεν ὅτι μόνοι οἱ τῆς ὑστεραίας οὔτε δικαίωμα, οὔτε καρδίαν ἔχουσιν, ἵνα καταγγείλωσι μετὰ παῤῥησίας τὴν προδοσίαν, καθότι ἡ προδοσία αὕτη ἐν ἑαυτῇ οὐδέποτ᾽ ἀπαισίως ἐν τοῖς ὠσὶ καὶ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν ἀπήχησεν.

Τοὺς λέγοντας ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ ἡμετέρα παράστασις εἰς οὐ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

δὲν ἀπολήγει συμπέρασμα, προτρέπομεν ἵνα καὶ δευτέραν φορὰν, μετὰ πλείονος ἐπιστασίας, ἀναγνώσωσιν αὐτὴν, καὶ εὐελπιζόμεθα ὅτι θέλουσι μεταβάλλει γνώμην. Ἡ Ἰόνιος ἀντιπροσωπεία οὐδὲ ἠδύνατο οὐδὲ ὤφειλε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν Ἡγεμόνα πρᾶξον οὕτω ἢ ἀλλαίως, ἀλλὰ καθῆκον εἶχεν ἵνα διὰ τῆς παραστάσεως ἐκθέσῃ τὰ δίκαια τοῦ Ἰονίου Λαοῦ καὶ περιγράψῃ πιστῶς τὴν λυπηρὰν ἐντύπωσιν ἣν ἡ ἀπαισία συνθήκη ἐνεποίησεν εἰς αὐτὸν, συγχρόνως δὲ ἐπιμαρτυρήσῃ, ὅτι ἀδιάσειστος, ἀπέναντι πάσης θυσίας εἰς τὴν Ἐθνικὴν αὐτοῦ ἀποκατάστασιν ἐπέμενεν. Ἀντὶ νὰ εἴπωμεν εἰς τὸν Ἡγεμόνα, ὑπόγραψον ὅσον οἷόν τε τάχιον διότι κινδυνεύει ἡ ἕνωσις, Τῷ ὑπενθυμήσαμεν ὅτι συνθῆκαι σφαγιάζουσαι ἓν Ἔθνος εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυροι (1),—Τῷ εἴπομεν περιφρούρησον Σὺ Βασιλεῦ ὅσον δύνασαι τὰ δίκαιά μας, καὶ γίνωσκε ὅτι εἴμεθα ἕτοιμοι ἵνα μετὰ Σοῦ κενώσωμεν τὸ ποτήριον ὅλον τῆς πικρίας. Ἰδοὺ ἅπασα ἡ ἠθικὴ ὑποστήριξις ἣν δυνάμεθα νὰ Σοὶ παρέξωμεν ὡς δεῖγμα τιμίας καὶ ἀφιλοκερδοῦς εἰς τὸν Θρόνον Σου ἀφοσιώσεως, ἄνευ ῥητῶν ἢ σιωπηρῶν ἐπιφυλάξεων, ἃς εἰλικρινῶς ἀποστρεφόμεθα.

Ὁ Γεώργιος, καθ' ὃ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην τῶν ἡμετέρων προτροπῶν καὶ ὑποστηρίξεων·—πιστεύομεν ὅτι βαθεῖαν ᾐσθάνθη καὶ αἰσθάνεται λύπην, καὶ ὅτι οὐδὲν παρέλειψεν, δυνάμενον νὰ περιφρουρήσῃ τὰ ἡμέτερα δίκαια.—Ἀμφιβάλλομεν πλὴν ἂν ἡ ἐξ Ἀθηνῶν φωνὴ τοῦ Γεωργίου, ἔχει ὅλην ἐκείνην τὴν ἰσχὺν ἥν, ἀδιαφιλονεικήτως ἤθελεν ἔχει ἂν ἐκ Κοπενάγης ἐξήρχετο—καὶ ἰδοὺ ὁ λόγος ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἀπέβαινεν ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον ἵνα ἡ φωνή του ἐνισχυθῇ διὰ τῆς ἐπισήμου τοῦ Ἔθνους φωνῆς, καὶ ἰδιαιτάτως διὰ τῆς φωνῆς τῆς Ἰονίου Ἀντιπροσωπείας.

Εἶναι δὲ ἐλεεινὴ ἡ πορία τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἥτις, ἀπέναντι τῆς κατακραυγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους, ἀνέβαλεν ἐπ' ἀορίστῳ τὴν ὄντως συνετὴν καὶ πατριωτικὴν πρότασιν τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Σχινᾶ, λησμονήσασα ὅτι ὁ τῆς οὐδετερότητος ὅρος ἐν ᾧ ἅπαν τὸ Βασίλειον ἐνδιαφέρει, καταστρέφει ἰδιαιτάτως τὴν Ἑπτάνησον τὴν διὰ τῆς ψηφισθείσης ἑνώσεως σώσασαν τὸ Βασίλειον ἐκ τῆς

(1) Ἐκ τοῦ χθεσινοῦ ἐκ Τεργέστης Τηλεγραφήματος μανθάνομεν ὅτι ὁ Κ. Τρικούπης διετάχθη ἵνα μὴ ὑπογράψῃ τὸν περὶ ἐξουδετερώσεως ὅρον.

ἀβύσσου. Δὲν ἐξετάζομεν τὰ αἴτια τῆς πορίας ταύτης, παρατηροῦμεν πλὴν ὅτι ἡ παράστασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, καθ' ἃ διετυπώθη ὑπὸ τοῦ Κ. Σχινᾶ, καὶ ἡ τῶν Ἰονίων ἀντιπροσώπων ἦσαν πράξεις μεγίστης βαρύτητος ἀπέναντι τῆς διπλωματίας, καὶ πρὸ πάντων ἀπέναντι τῶν Κραταιῶν ἐκείνων οἵτινες οὐδὲ τὴν κατεδάφισιν τῶν ἡμετέρων Φρουρίων, οὐδὲ τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἡμετέρας χώρας ὑπηγόρευσαν. Τὴν βαρύτητα ταύτην ἀποδίδωσιν ἄνδρες ὑψηλῆς περιωπῆς ἀείποτε ἀφιλοκερδῶς τὸν Ἑλληνισμὸν ὑπηρετήσαντες, οἵτινες καὶ συμβουλεύουσιν ἵνα *ἐπιμείνωμεν* ἠθικῶς κατὰ τῆς βιαιοπραγίας παλαίοντες, καθότι ἂν οὕτω πράττοντες, δὲν ἀναδειχθῶμεν ἐπὶ τέλους καθ' ὁλοκληρίαν νικηταὶ, θέλομεν τοὐλάχιστον τὸ ἀπαισιώτερον καὶ ἀκρότατον τῶν κακῶν θεραπεύσει.

Ἂν οὕτω ἔπραττεν ἡ Ἐθνοσυνέλευσις, δὲν ἄφινεν ἅπασαν τὴν εὐθύνην εἰς τὸν Βασιλέα, καθ' ἃ σὺ φίλε συμβουλεύεις, ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων τῷ ἔλεγεν—θάρσει Βασιλεῦ, ἂν ἀποτύχῃς τῶν δικαίων πόθων τοῦ Ἔθνους, ἡμεῖς μὲν θέλομεν πίει καρτερικῶς τὸ ποτήριον τῆς πικρίας, θέλομεν δὲ Σὲ ἐπευφημίσει διαμαρτυρούμενον εὐλαβῶς, ἀλλ' ἐντόνως ἐπὶ τῷ γενησομένῳ περὶ τὸ Ἔθνος καταπληκτικῷ ἀδικήματι. Τοῦτο ἔπραξαν οἱ τὴν πρὸς τὸν Βασιλέα παράστασιν ὑπογράψαντες καὶ συμμερισθέντες Βουλευταὶ, ἄνευ ἐπιφυλάξεων εἴτε ῥητῶν καὶ ἐκπεφρασμένων, εἴτε σιωπηρῶν μὲν ἀλλ' εὐκόλως ὑπονοουμένων.

Κερκύρᾳ, τῇ 13 Δεκεμβρίου 1863 Ἔ. Ἐλ.

Ν. Λούζης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
Α1.Σ2.ΦΣ.0024

ΠΑΝΑΓΗΣ ΣΤ. ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΜΟΥ
1927

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ